

Selvitys valtionavustusta saaneiden hankkeiden tilanteesta 12.3.2009

Hanke: ”Mielenterveys- ja päihdetyön kehittäminen Lapin sairaanhoitopiirin alueella – jatkohanke”
Tunniste: 017/TRO/KH/2007
Hankkeen hallinnoija: Rovaniemen kaupunki

1 ja 2) Hankkeen keskeiset tavoitteet ja toteuma 12.3.2009

1) Preventio ja promootio

Tavoitteena väestön henkisen hyvinvoinnin lisääminen ja alkoholihaittojen vähentäminen sekä myönteisten asenteiden ja tietämyksen lisääminen suhteessa mielenterveys- ja päihdeongelmaisiin. Mielenterveys- ja päihdeongelmien varhainen tunnistaminen työ- ja kouluterveydenhoidossa koulutuksen ja hyvin kohdennetun seulonnan avulla.

Depressiokoulu - toimintamallin vieminen osaksi työ- ja kouluterveyshoitoa.

Jatketaan Tiem Out! Aikalisä - hankkeen toteutusta yhdessä Stakesin kanssa. Toimintamallia tullaan hyödyntämään laajemmin syrjäytymisuhassa olevien nuorten parissa.

Kansalaisen psyykkisen ensiapukoulutuksen aloittaminen yhdessä kansalaisopistotoiminnan kanssa.

Toteuma 12.3.2009:

Vuoden 2008 alussa perustettiin MATE – työryhmä (Mielenterveys, Alkoholi, Terveiden Edistäminen). Työryhmään osallistuvat POSKE:n päihdetyön aluekoordinaattori, mielenterveys- ja päihdehankkeen sekä lasten ja nuorten hankkeen työntekijät, Lapin lääninhallituksen tarkastajat ja projektikoodinmaatori ja Työryhmän tehtävänä on koordinoida Lapin alueen päihde- ja terveyden edistämistyötä. Työryhmä on järjestänyt kuntien työntekijöille koulutusta ja antanut tukea heidän terveyden edistämistyöhön. Päihdevastaista aineistoa on jaettu erilaisissa tilaisuuksissa.

Päihteiden vastainen teemaviikko (viikko 47) on toteutettu Rovaniemellä Muurolassa ja Enontekiöllä. Kohderyhmänä on yläkoulun ja lukion oppilaat sekä vanhemmat ja koulujen opettajat. Koululla on tehty hyvinvointikyselyt, jotka ovat pohjana teemaviikon sisällössä. Teemaviikon palautteet olivat positiiviset. Arviointikyselyn oppilaat olivat saaneet tarvittavaa tietoa teemoista ja he arvioivat tarvitsevan tietoa jatkossakin mielenterveys- ja päihde sekä hyvinvointiasioissa. Vanhempien palautteet olivat yksiselitteisen myönteiset: ”Tällaisia varhempain illat tulisi olla.” Teemaviikon tapahtumassa yhteistyö Lions – järjestön ja Liikenneturvan kanssa toimi hyvin.

Vuoden 2009 alkuun on suunniteltu ”Nuorten hyvinvointi” – teema tapahtuma Rovaniemellä on toteutunut.

Syrjäytymisuhan alla olevien nuorten ”aikalisä” ohjelman pilotointi Itä – Lapin alueen ammattikoululle on aloitettu yhdessä Lasten ja nuorten hankkeen, Stakesin (THL) ja Valliallan ammattikoulun (Helsinki) sekä kuntien aikalisä perehdyttäjien kanssa.

Kansalaisille suunnattu mielenterveyden ensiapukoulutus on aloitettu Rovaniemellä, Posiolla ja Kemijärvellä hankkeessa koulutettujen kouluttajien toimesta.

Toteutetaan koulutus, jossa käsitellään mielenterveyskuntoutujien somaattista terveyden- ja suun terveydenhoitoa. Koulutus toteutuu osaksi, koska terveyskeskusten vuodeosastojen ja plk:n henkilöstöä ei saatu mukaan. Kunnista oli edustettuina 5 (Kemijärvi, Ranua, Sodankylä, Enontekiö ja Rovaniemi).

2) Hoitokäytännöt

Kahden edellisen mielenterveyshankkeen aikana mallinnettujen skitsofrenian ja depression hoitoketjujen ”haltuunotto” ja syventäminen toimivaksi käytännöksi.

Hoitoketjujen tarkentaminen ja kuvaaminen hoitajaksokohtaiseksi toimivaksi toimintamalliksi.

Käypähoitosuosituksen ja hoitoketjujen konkreettinen käyttöönotto koulutuksella.

Etäkonsultaatioitten, videoneuvottelujen sekä mahdollisesti työnohjauksen käyttöönotto kaikissa hankkeessa mukanaolevissa kunnissa.

Mielenterveys- ja päihdeongelmien tunnistamisen koulutus peruskuntien työntekijöille.

Työntekijöitten päihdeosaamisen ja verkostoitumisen vahvistaminen nähdään tärkeäksi keinoksi kehitettäessä liiksi sektoroitunutta päihdepalvelujärjestelmää.

Toteuma 31.12.2008:

Aiheeseen liittyvää koulutusta ja täydennyskoulutusta koulutetuille ohjaajille on toteutettu syksyllä 2008 ja suunnitteilla ja toteutetaan vuoden 2009 aikana.

Hoitokäytäntöjen juurruttaminen kuntiin suunnitellaan ohjaus- ja johtoryhmien välityksillä ja vuoden 2009 aikana hankkeiden tuloksista pidettävillä seutukunnallisilla tiedotustilaisuuksilla.

Etäkonsultaatioiden toteutuksen kehittäminen on liitetty Lapissa alkaneeseen UULA - hankkeeseen.

UULA – hankkeen kanssa on aloitettu suunnistelu videovälitteinen depressiokoulu - ryhmä, joka jatkuu keväällä 2009. Menetelmästä on tavoite tehdä pysyvä palvelu kuntiin LSHP:n Muurolan sairaalasta.

Hoitoketjut arvioitiin edellisen hankkeen aikana. Hoitoketjut on auditoitu LSHP:n toimesta.

Päihdeosaamista syvennetään päihdeneuvojakoulutuksen syventävällä jaksolla jo koulutetuille ja uusille päihdeneuvojille. Koulutus on alkanut v. 2008 ja jatkuu vuodelle 2009 toteutuksessa on tehty yhteistyötä LSHP:n päihdeklinikan ja A-klinikka säätiön kanssa.

Päihdeneuvojat ovat verkostoituneet A-klinikka säätiön, Suomen Sairaanhoidaja liiton ja hankkeen toteuttamaan vertaisverkkoon. <https://optima.discendum.com>.

Koulutus on julkaistu haja-asutus kulutusmallina www.sairaanhoitajaliitti.fi

Preventiivisen perheinterventiokoulutuksen klinikko koulutus on aloitettu yhdessä Lasten ja nuorten hankkeen kanssa. Koulutus jatkuu v. 2009.

Koulutus Käypä- hoito suosituksista on suunnitteilla keväälle 2009.

LSHP:n Muurolan sairaalaan on hankittu IP – videoneuvottelu laitteet, joten konsultaatiot ovat teknisesti mahdollisia.

Skitsofrenia – projektin ”Seudullinen avokuntoutusryhmä” - toiminnan mallintaminen
Stakesin (THL) ”Hyvät käytännöt” – rekisteriin on aloitettu.

3) Kuntoutus ja asumispalvelut

Kuntouttavien avohoitotoiminnan kehittäminen yhteistyössä kuntien, sairaanhoitopiirin ja III – sektorin kanssa.

Laatusuositusten huomioiminen avokuntoutuksen kehittämistyössä.

Aikaisemmillä hankkeilla hyväksi todettujen kuntoutuskäytäntöjen juurruttaminen.

Kuntouttavan asumispalvelujen selvittäminen yhdessä ASPA:n kanssa.

Tuetaan laajaa ja tavoitteellista kuntien ja kolmannen sektorin yhteistyötä pitkäaikaissairaitten kuntoutuksessa ja omaisten tukemisessa.

Toteuma 31.12.2008:

Rovaseudulla ja Sodankylässä toteutetun ASPA selvityksen tulokset on sisällytetty hankkeen suunnitelmaosuuteen ja hanketyöntekijä on käynyt kunnissa kertomassa aikaisemmin tehdyn kyselyn tuloksista.

Hanketyöntekijä työskenteli ASPA –selvitystyöntekijöiden kanssa.

Suunniteltu yhdessä Lapin lääninhallituksen, ASPA:n, MTKL:n kanssa asumispalveluseminaari kevääksi 2009.

4)Työkykyisyyteen kohdistuvat toimenpiteet

Toimivien mallien hakeminen työterveyshuoltoon mielenterveys- ja päihdeongelmaisten tunnistukseen, varhaiseen puuttumiseen ja hoitoon. Tavoitteena työntekijöitten parempi jaksaminen sekä sairastavuuteen liittyvän sairaslomatarpeen ja ennaaikaisen eläköitymisen väheneminen. Depressiokoulutuksen työmenetelmä laajennetaan työterveyshoitoon. Päihdeneuvojakoulutuksen toteuttaminen työterveyshoitajille.

Toteuma 31.12.2008:

Työterveyden henkilöstä ei ole yrityksistä huolimatta saatu mukaan toivotussa määrin. Esteeksi näyttää nousevan ”tilaaja - tuottaja malli”. Työterveydenhoitajilta jää tulot saamatta koulutuksen ajalta.

Koulutukseen ilmoittautui 10 työterveyshuollon edustajaa koulutus toteutuu laajennetulla osallistujia kunnalla. Koulutus toteutetaan yhdessä Lapin päihdeklinikan ja A-klinikka säätiön kanssa.

Kohderyhmän laajennuksen jälkeen mukaan ilmoittautui 20

Yhteistyön suunnittelu valtakunnallisen MASTO –ohjelman kanssa. MASTO – hankkeen esittelypäivä on Rovaniemellä 23.2.2009.

5) Hallinto ja strategiat

Mielenterveys- ja päihde -hankkeessa hankkeessa on tehty laaja selvitys seudullisten/alueellisen mielenterveys- ja päihdetyön kokonaissuunnitelmien laatimisen pohjaksi.

Jatkohankkeen tavoitteena on tehdä kartoitustyöstä yhteenveto ja esitys seudullisten mielenterveys- ja päihdetyönsuunnitelmien tekemiseksi sekä suunnitelmatyön käynnistäminen.

Suunnitelmissa huomioidaan Lapin sairaanhoitopiirin psykiatrian tulosalueella tehdyt strategiat, jotka yhteen sovitetaan seudullisten ja kunnallisten strategioiden kanssa.

Alkoholi-ohjelman mukaisten kumppanuussopimusten käyttöönotto sh-piirin jäsenkuntien kanssa.

Päihdetyössä verkostoituminen muiden toimijoiden kanssa kuntatasolle ja toisaalta seudullisesti erityistyöntekijöitten kanssa

Toteuma 31.12.2008:

Hanketyöntekijä on tehnyt yhteenvedot ja tiivistelmät kunnittain ja seutukunnittain edellisen hankkeen aikana toteutusta kyselystä kuntiin.

Hanketyöntekijä on käynyt pyydettäessä Kemijärvellä, Posiolla, Rovaniemellä ja Ranualla antamassa palautetta kyselystä.

Hankkeesta on osallistuttu Lapin sairaanhoitopiirin psykiatrisen tulosalueen tulevaisuustyöryhmän ja TAPPO – hankkeen työskentelyyn.

MATE –työryhmän toimesta on aloitettu alkoholiohjelman mukaisten kumppanuussopimusten aikaan saaminen.

Alkoholiohjelman mukaisten kumppanuussopimusten allekirjoitustilaisuus Saariselällä 4.9.2008. Allekirjoittajana paikanpäällä peruspalveluministeri Risikko ja järjestöjen edustajia. Kuntien sopimukset ja osa järjestöjen sopimuksista oli allekirjoitettu aikaisemmin kunnissa ja järjestöissä.

Sopimuksen allekirjoittivat:

Kunnat (6) Rovaniemi, Ranua, Kemijärvi, Sodankylä, Kittilä ja Tervola.

Järjestöt: (8) SámiSoster, Seitäsäätiö / Sodankylä, Yksihuoltajien liitto, Järjestökiehiset / Kemijärvi, Nuorten Ystävät, Lapin ensi- ja turvakoti, Rovala Settlement ry. ja Lions L-piiri.

Toukokuulle on suunnitteilla seuraava kumppanuussopimusten allekirjoitustilaisuus.

Työ tehdään yhdessä Lapin Läänin hallituksen alukoordinaattorin kanssa.

Aluekoordinaattorin kanssa tullaan tekemään kevään aikana kuntakerrokset, jossa käsitellään MIELI 2009 – suunnitelmaa, Alkoholi-ohjelman mukaisia kumppanuussopimuksia ja Hyvinvointiohjelmat.

Hankkeen projektipäällikkö on osallistunut tiiviisti Mieli 2009 - työryhmään. Mieli 2009 ohjelma on luovutettu peruspalvelumistelille 10.2.2009.

Hanke on verkostoitunut Vantaan ja Pohjanmaan hankkeen kanssa. Hankkeiden vastuuhenkilöt ovat kokoontuneet säännöllisesti STM. Stakesin ja kuntaliiton edustajien kanssa.

Saamenkielisen päihdemateriaalin käännoistyö on toteutettu yhdessä Stakesin ja SámiSosterin kanssa.

Hanke on ollut uusien hankkeiden suunnittelussa: Tervein Mielin Pohjois-Suomessa ja Lapin kaste – hanke.

Hanke on tehnyt tiivistä yhteistyötä ”Lasten ja nuorten psykososiaalisten erityispalveluiden kehittäminen Lapissa – jatkohankkeen kanssa.

Hankkeet järjestävät kuntien virkamies- ja luottamusjohdolle seminaarin Levillä huhtikuussa.

3) Hankkeen taloustilanne.

Hankkeen talous katsaus on annettu 31.12.2008 maksatushakemuksen yhteydessä.

Seuraava tarkempi taloustilanne arvioidaan toukokuussa 2009.

Joulukuussa 2008 tehdyn arvioinnin perusteelle hankkeen rahoitus tullaan käyttämään kokonaisuudessaan.

Toiminta on suunniteltu toteutettavan syksyllä 2009 vallitsevan taloustilanteen mukaan.

Suunnitteilla syksyksi 2009 on 4 seminaaria hankkeessa mukana oleville kunnille.

Rovaniemi 6.3.2009

Jorma Posio

Projektipäällikkö

040 – 840 4157